

Sygn. akt VIII U. 1752/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 grudnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący **SSO Julia Przylębska**

Protokolant st. sekr. sąd. Monika Sawka

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2014r. w Poznaniu

odwołania **K. K.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W..

z dnia 17 stycznia 2014r. Nr (...)

w sprawie **K. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W..

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje odwołującemu prawo do emerytury od dnia 04 grudnia 2013r.

Sygn. akt VIII U 1752/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17.01.2014r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153 poz. 1227 ze zm.) i ustawy z dnia 26.01.1982r. Karta Nauczyciela (tj. Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 04.12.2013r., odmówił **K. K.** prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 32 ust.5 ustawy emerytalnej w związku z art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela emerytura przysługuje nauczycielowi, o ile spełnia następujące warunki: urodził się przed dniem 01.01.1949r., wykonywał pracę nauczycielską bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę, osiągnął 30-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej a w przypadku nauczyciela klas, szkół, placówek i zakładów specjalnych 25-letni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 20 lat pracy w szkolnictwie specjalnym, do dnia rozwiązania stosunku pracy (wszystkich stosunków w charakterze nauczyciela) na swój wniosek albo w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub jego wygaśnięcia w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 Karty. Zgodnie z art.32 ust.3 pkt 5 ustawy emerytalnej w związku z § 15 rozporządzenia Rady Ministrów, nauczycielowi, wychowawcy lub innemu pracownikowi pedagogicznemu, urodzonemu po dniu 31.12.1948r., a przed dniem 01.01.1969r., emerytura przysługuje, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki: 1) do dnia 31.12.2008r. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, 2) do dnia 31.12.2008r. osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat, 3) wykonywał pracę nauczycielską, o której mowa w art. 1 ustawy - Karta Nauczyciela przez okres

co najmniej 15 lat, przy czym praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze; czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, 4) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w

tym funduszu na dochodu budżetu państwa. Zgodnie z art. 46 i art. 32 ust. 5 ustawy emerytalnej w związku z art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela emerytura przysługuje nauczycielowi, o ile spełnia następujące warunki: 1) urodził się po dniu 31.12.1948r. a przed dniem 01.01.1969r., 2) wykonywał pracę nauczycielską bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę, 3) do dnia 31.12.2008r. osiągnął 30-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej a w przypadku nauczyciela klas, szkół, placówek i zakładów, specjalnych 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 20 lat pracy w

szkolnictwie specjalnym, do dnia rozwiązania stosunku pracy (wszystkich stosunków w charakterze nauczyciela) na swój wniosek albo w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub jego wygaśnięcia w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 Karty, 4) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu na dochodu budżetu państwa. Organ rentowy odmówił przyznania emerytury, ponieważ na podstawie dowodów dołączonych do wniosku - uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania przyjął za udowodnione okresy łącznie 29 lat i 10 miesięcy okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okresy składkowe w ilości 24 lata, 11 miesięcy i 4 dni oraz okresy nieskładkowe w ilości 4 lata, 10 miesięcy i 26 dni. Organ rentowy nie uwzględnił okresu od dnia 17.10.1990r. do 17.10.1990r. - urlop bezpłatny i od dnia 03.04.1991r. do 03.04.1991r. - urlop bezpłatny. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że zeznania świadków na okres pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 31.07.1973r. do 31.08.1973r., od dnia 31.07.1974r. do 31.08.1974r., od dnia 31.07.1975r. do 31.08.1975r., od dnia 31.07.1976r. do 31.08.1976r., od dnia 31.07.1977r. do 31.08.1977r. nie zostały uznane, gdyż okresy pracy w czasie wakacji nie mogą być uznane za pracę domownika, tym bardziej, że miejscem zamieszkania wnioskodawcy wraz z rodzicami w latach 1973r. do 1977r. był R. - M.. Organ rentowy wskazał, że odmawia prawa do emerytury, ponieważ K. K. nie udowodnił wymaganego 30-letniego okresu składkowego i nieskładkowego (do dnia 31.12.2008r.) oraz nie rozwiązał stosunku pracy.

Od powyższej decyzji z zachowaniem ustawowego trybu i terminu odwołał się ubezpieczony K. K., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie emerytury.

W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że argument różnego adresu zamieszkania nie jest również podstawą do odmowy uznania okresów pracy podczas wakacji w gospodarstwie rolnym dziadków. M. i D. leżą w gminie R. i odległość między nimi wynosi około 4 km. Żadnym problemem był codzienny dojazd rowerem. Odwołujący wakacje spędzał u dziadków przebywając cały tydzień od poniedziałku do soboty w ich domostwie - co potwierdzają świadkowie. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odwołujący ma pełne prawo do uznania okresów pracy wskazanych we wniosku jako pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 01.01.1983r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie i powołując argumenty przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący K. K. urodził się dnia (...), 16 rok życia ukończył w dniu 21.07.1973r.

Na dzień 01.01.1999r. odwołujący udowodnił łącznie 29 lat i 10 miesięcy okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okresy składkowe w ilości 24 lata, 11 miesięcy i 4 dni oraz okresy nieskładkowe w ilości 4 lata, 10 miesięcy i 26 dni.

Odwołujący nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Dziadkowie odwołującego A. D. i S. D. posiadali gospodarstwo rolne w D. o powierzchni 9,83 ha. Dziadkowie odwołującego uprawiali zboże, buraki cukrowe, ziemniaki i kukurydzę. Ponadto hodowali bydło i trzodę chlewną.

Część produktów rolnych dziadkowie odwołującego sprzedawali, przede wszystkim sprzedawali bydło i trzodę chlewną.

Odwołujący K. K. mieszkał z rodzicami Z. D. i M. D. w M..

Odwołujący przyjeżdżał rowerem wczesnym ranem z domu w M. do gospodarstwa rolnego swoich dziadków w D., a odjeżdżał wieczorem.

Odwołujący pracował cały dzień w gospodarstwie rolnym swoich dziadków w D. w okresie wakacji od dnia 31.07.1973r. do 31.08.1973r., od dnia 31.07.1974r. do 31.08.1974r., od dnia 31.07.1975r. do 31.08.1975r., od dnia 31.07.1976r. do 31.08.1976r., od dnia 31.07.1977r. do 31.08.1977r.

W tym czasie odwołujący uczył się, najpierw w szkole podstawowej, a potem w szkole zawodowej. W 1972r. odwołujący rozpoczął naukę w szkole zawodowej w R..

Mianowicie odwołujący od dnia 31.07.1973r. do 31.08.1973r., od dnia 31.07.1974r. do 31.08.1974r., od dnia 31.07.1975r. do 31.08.1975r., od dnia 31.07.1976r. do 31.08.1976r., od dnia 31.07.1977r. do 31.08.1977r. wykonywał wszystkie związane roboty polne, przy koszeniu, przy zielarkach, zawoził do bydła, oporządzał w oborach, przy żniwach wykonywał pracę ręcznie. Przyjeżdżał i zimą, ale głównie latem. Odwołujący wiosną pracował przy sianokosach, wykonywał takie prace jak: zwożenie siana, grabienie siana, później były żniwa, to wtedy młócił, zbierał siano. Również oporządzał bydło. Odwołujący pracował od rana do wieczora. W tym gospodarstwie pracowali również jego ojciec i matka. Odwołujący obsługiwał bydło, świnie, konie, pracował przy żniwach – kosił ręcznie snopowiązałką, ustawiał snop, zwoził do stodoły, również kosił trawy, które zawoził do obory.

Bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę, tj. w okresie od dnia 01.09.1983r. do chwili obecnej odwołujący jest zatrudniony w Z. S. Z. im. (...)w R. na stanowisku nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych mechanicznych oraz od dnia 01.09.2002r. na stanowisku wicedyrektora ds. kształcenia zawodowego i praktycznego.

W dniu 04.12.2013r. ubezpieczony K. K. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o przyznanie emerytury. Do wniosku odwołujący dołączył świadectwa pracy, potwierdzające okresy zatrudnienia.

Organ rentowy nie uwzględnił okresu od dnia 17.10.1990r. do 17.10.1990r. - urlop bezpłatny i od dnia 03.04.1991r. do 03.04.1991r. - urlop bezpłatny. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że zeznania świadków na okres pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 31.07.1973r. do 31.08.1973r., od dnia 31.07.1974r. do 31.08.1974r., od dnia 31.07.1975r. do 31.08.1975r., od dnia 31.07.1976r. do 31.08.1976r., od dnia 31.07.1977r. do 31.08.1977r. nie zostały uznane, gdyż okresy pracy w czasie wakacji nie mogą być uznane za pracę domownika, tym bardziej, że miejscem zamieszkania wnioskodawcy wraz z rodzicami w latach 1973r. do 1977r. był R. - M..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie:

- zeznań świadków: C. A. (k. 20v), J. P. (k. 21)

- zeznań odwołującego K. K. (k. 21-21v),

- akt rentowych nr (...).

Sąd uznał za wiarygodne w całości dokumenty zawarte w aktach pozwanego organu rentowego, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ponieważ nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary.

Także wszelkie dokumenty prywatne Sąd wziął pod uwagę, nie powziąwszy zastrzeżeń co do ich autentyczności i wartości dowodowej, wobec faktu, że żadna ze stron w toku postępowania nie kwestionowała ich prawdziwości.

Jako wiarygodne ocenił Sąd zeznania świadków C. A. i J. P.. Zeznania te zdaniem Sądu były szczerze, spontaniczne, nie nosiły znamion ustalonej wersji. Podkreślić należy, że zeznania świadków korespondowały wzajemnie ze sobą oraz z zeznaniami odwołującego i stanowiły jedną, nie budzącą wątpliwości całość. Świadkowie zgodnie potwierdzili, iż odwołujący pracował w gospodarstwie rolnym swoim dziadków w D. od dnia 31.07.1973r. do 31.08.1973r., od dnia 31.07.1974r. do 31.08.1974r., od dnia 31.07.1975r. do 31.08.1975r., od dnia 31.07.1976r. do 31.08.1976r., od dnia 31.07.1977r. do 31.08.1977r. Świadkowie opisali jak wyglądało gospodarstwo rolne dziadków odwołującego, kto stale w nim pracował. Potwierdzili, że odwołujący mieszkał w spornym okresie z rodzicami w M. i w okresie wakacji dojeżdżał do gospodarstwa rolnego dziadków w D. i wykonywał prace w gospodarstwie i to zarówno prace polowe przy zbożu, jak również prace związane z hodowlą bydła i trzody chlewnej. Oceniając zeznania świadków należy mieć na uwadze, że od spornego okresu upłynęło ponad 30 lat, stąd nie można wymagać, by świadkowie dokładnie pamiętali wszelkie szczegóły dotyczące okresu pracy odwołującego.

Zdaniem Sądu na przymiot wiarygodności zasługują także zeznania odwołującego, albowiem były one spójne, logiczne i korespondowały z dowodami z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz z zeznaniami świadków. W ocenie Sądu odwołujący w sposób przekonywujący wyjaśnił, na czym polegała jego praca, wskazał, że pracował w gospodarstwie rolnym swoich dziadków w D. w okresie wakacji od dnia 31.07.1973r. do 31.08.1973r., od dnia 31.07.1974r. do 31.08.1974r., od dnia 31.07.1975r. do 31.08.1975r., od dnia 31.07.1976r. do 31.08.1976r., od dnia 31.07.1977r. do 31.08.1977r.

Organ rentowy wobec przeprowadzonego postępowania dowodowego, w szczególności dowodu z zeznań świadków czy odwołującego nie przedstawił żadnych zarzutów, nie wskazał na ich niespójność, sprzeczność czy brak logiki.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Spór w niniejszej sprawie dotyczył kwestii, czy odwołujący spełnił wymagane ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych warunki, aby uzyskać prawo do wcześniejszej emerytury, w szczególności czy praca, jaką wykonywał odwołujący w gospodarstwie rolnym dziadków A. D. i S. D. w D. była pracą wykonywaną stale i w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy i czy może zostać zaliczona do stażu ubezpieczeniowego odwołującego jako okres uzupełniająco udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe.

Zgodnie z art. 32 ust.5 ustawy emerytalnej w związku z art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela emerytura przysługuje nauczycielowi, o ile spełnia następujące warunki: urodził się przed dniem 01.01.1949r., wykonywał pracę nauczycielską bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę, osiągnął 30-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej a w przypadku nauczyciela klas, szkół, placówek i zakładów specjalnych 25-letni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 20 lat pracy w szkolnictwie specjalnym, do dnia rozwiązania stosunku pracy (wszystkich stosunków w charakterze nauczyciela) na swój wniosek albo w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub jego wygaśnięcia w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 Karty.

Zgodnie z art. 32 ust. 3 pkt 5 ustawy emerytalnej w związku z § 15 rozporządzenia Rady Ministrów, nauczycielowi, wychowawcy lub innemu pracownikowi pedagogicznemu, urodzonemu po dniu 31.12.1948r., a przed dniem 01.01.1969r., emerytura przysługuje, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) do dnia 31.12.2008r. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- 2) do dnia 31.12.2008r. osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat,
- 3) wykonywał pracę nauczycielską, o której mowa w art. 1 ustawy - Karta Nauczyciela przez okres co najmniej 15 lat, przy czym praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze; czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy,
- 4) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu na dochodu budżetu państwa.

Zgodnie z art. 46 i art. 32 ust. 5 ustawy emerytalnej w związku z art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela emerytura przysługuje nauczycielowi, o ile spełnia następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31.12.1948r. a przed dniem 01.01.1969r.,
- 2) wykonywał pracę nauczycielską bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę,
- 3) do dnia 31.12.2008r. osiągnął 30-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej a w przypadku nauczyciela klas, szkół, placówek i zakładów, specjalnych 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 20 lat pracy w szkolnictwie specjalnym, do dnia rozwiązania stosunku pracy (wszystkich stosunków w charakterze nauczyciela) na swój wniosek albo w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub jego wygaśnięcia w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 Karty,
- 4) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu na dochodu budżetu państwa.

W niniejszej sprawie odwołujący urodził się w dniu (...), w więc po dniu 31.12.1948r. a przed dniem 01.01.1969r., wykonywał pracę nauczycielską bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

W niniejszej sprawie należało natomiast zbadać, czy odwołujący legitymuje się 30 letnim stażem pracy. W tym zakresie sporne było nieuwzględnienie do stażu pracy okresu pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym dziadków A. D. i S. D. w D. w okresie wakacji od dnia 31.07.1973r. do 31.08.1973r., od dnia 31.07.1974r. do 31.08.1974r., od dnia 31.07.1975r. do 31.08.1975r., od dnia 31.07.1976r. do 31.08.1976r., od dnia 31.07.1977r. do 31.08.1977r.

Zgodnie z przepisem art. 10 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227) przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed 01.01.1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, traktując je jako okresy składkowe, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W przypadku gdyby ubezpieczony udowodnił, iż w spornym okresie pracował w gospodarstwie rolnym swoich dziadków przysługiwałoby mu prawo do emerytury.

Zgodnie z art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. Nr 7, poz. 24 ze zm.) za domownika uważa się osobę bliską rolnikowi, która

- ukończyła 16 lat,
- pozostawała w okresie pracy w gospodarstwie rolnym we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem lub zamieszkiwała na terenie gospodarstwa rolnego, albo w bliskim sąsiedztwie
- stale pracowała w tym gospodarstwie rolnym i nie była związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Organ rentowy podnosił, iż okresy pracy w czasie wakacji nie dają podstaw do uznania odwołującego za domownika, a tym samym nie można zaliczyć tych okresów tej pracy do okresów, mających wpływ na prawo i wysokość świadczeń emerytalno-rentowych. Stanowisko pozwanego jest błędne. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19.12.2000 r., II UKN 155/00 (OSNAPiUS 2002, nr 16, poz. 394) odrzucił związek wykonywania czynności rolniczych z kryteriami określającymi termin "domownika" według art. 6 pkt 2 ustawy o u.s.r., kwalifikując te czynności jako okres pracy w gospodarstwie rolnym wyłącznie za pomocą spełnienia warunku wykonywania pracy w wymiarze co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy. Dopuszczalna wydaje się taka interpretacja pracy domownika-ucznia w gospodarstwie rolnym, która uwzględnia jednak spełnienie warunku "stałości pracy w gospodarstwie rolnym" w okresie wakacji, gdy

osoba bliska rolnikowi przebywa dłuższy czas w gospodarstwie (co najmniej 2 miesiące), jest dyspozycyjna, nie ma obowiązku dojeżdżania do szkoły poza miejscem zamieszkania, a praca nie jest dorywcza i wykonywana w rozmiarze niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Również z uzasadnień do wyroków SN wynika, że organy rentowe uwzględniają okresy pracy domownika-ucznia w gospodarstwie rolnym w okresie wakacji (por. komparacje wyroków SN: z dnia 07.11.1997r., II UKN 318/97, OSNAPiUS 1998, nr 16, poz. 491 i cyt. w sprawie II UKN 299/98). M. S. ferii letnich zamieszkiwała w gospodarstwie rolnym dziadków, w każdym roku ponad 2 miesiące.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego bez żadnej wątpliwości ustalono, iż odwołujący K. K. w okresie wakacji od dnia 31.07.1973r. do 31.08.1973r., od dnia 31.07.1974r. do 31.08.1974r., od dnia 31.07.1975r. do 31.08.1975r., od dnia 31.07.1976r. do 31.08.1976r., od dnia 31.07.1977r. do 31.08.1977r. pracował w gospodarstwie rolnym swoich dziadków A. D. i S. D. w D.. Potwierdzają to zarówno zeznania samego odwołującego, jak i zeznania powołanych świadków. Zeznania te są spójne, wzajemnie się uzupełniają i Sąd nie miał powodów aby wątpić w ich wiarygodność. Jak wynika z przeprowadzonych dowodów, odwołujący w spornym okresie pracował w gospodarstwie dziadków, kosztem swojego czasu wolnego. Mianowicie zajmował się oporządzeniem zwierząt gospodarskich oraz innymi czynnościami, które wyczerpująco zostały opisane w przedstawionym powyżej stanie faktycznym. Z powyższego wynika, iż w spornym okresie odwołujący stale i co najmniej 5 godzin dziennie pracował w gospodarstwie rolnym swoich dziadków.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem zarówno na gruncie obowiązujących wcześniej przepisów, jak i obecnej ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczonej przed dniem 01.01.1983r., w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy (vide teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19.12.2000r. II UKN 155/00 OSNP 2002/16/394). Z kolei Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 15.09.2004r. (III AUa 1326/03 Apel.-W-wa 2005/1/2) wskazał, że „wnioskodawca może udowodnić wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi fakt i czasokres wykonania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu przez niego 16-tego roku życia, a do sądu orzekającego należy ocena, czy okres tej pracy może być uwzględniony i potraktowany jako okres, o jakim mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, póź. 1118 ze zm.)”.

Powyższe stanowisko w zakresie wymiaru czasu pracy w gospodarstwie rolnym potwierdza wydane na podstawie obowiązujących wówczas przepisów wcześniejsze orzeczenie Sądu Najwyższego z 28.02.1997r. (II UKN 96/96 OSNP 1997/23/473) w którym sąd ten stwierdza m.in.: „Na podstawie przepisu art. 5 ustawy z dnia 17.10.1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, póź. 450 ze zm.) okresy pracy domownika w gospodarstwie rolnym przed dniem 01.01.1983r. uwzględnia się przy ustalaniu uprawnień emerytalno-rentowych, gdy była wykonywana w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy.”

W niniejszej sprawie odwołujący K. K. – w ocenie Sądu – udowodnił, iż w spornym okresie stale i przez co najmniej 5 godzin dziennie wykonywał różnego rodzaju prace w gospodarstwie rolnym swoich dziadków. Tym samym odwołujący spełnił ustawowe wymogi do zaliczenia spornego okresu do jej stażu pracy.

W związku z powyższym odwołujący spełnia warunek z art. 88 ustawy Karty Nauczyciela, tj. legitymuje się co najmniej 30-to letnim okresem zatrudnienia.

Wyniki postępowania dowodowego przed Sądem doprowadziły do odmiennych ustaleń jak te, których dokonał organ rentowy, dlatego też Sąd mając na względzie zebrany w sprawie materiał dowodowy, na podstawie cytowanych przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia 04.12.2013r.

SSO Julia Przyłębska